

litickej a ekonomickej situácie. Preto bolo potrebné, aby sme mali metódy na získavanie ekologicky fundovaných propozícií, ktoré by sa uplatňovali pri hodnotení a posudzovaní ľudských aktivít v krajine. Dostať ekologickú a na nej založenú environmentálnu problematiku na stôl sa podarilo. Potvrďuje to viacero prác. Hľadali sme spôsob ovplyvňovania rozhodovacích a schvaľovacích procesov za direktívneho riadenia a môžeme hľadať spôsob aj v období nového kapitalizmu a tiež po tomto období.

Metodika LANDEP sa rodila v direktívnom systéme plánovania. Potreby spoločnosti boli chápané ako danosť, o ktorej nie je možné diskutovať. V tom období boli takéto diskusie skôr bezpredmetné a metóda sa rozvíjala na základe riešenia konkrétnych cieľov v konkrétnych územiach. Súčasne sa však v rámci metodiky LANDEP uvažuje o tom, že je možné vypracovať teoreticky optimálne riešenie na základe ekologickej analýzy a syntézy, bez zreteľa na oficiálne ciele a aj po-

žiadavky. Takýto teoretický a ekologicky ideálny optimálny model by mal slúžiť ako konfrontácia, do akej miery sa realita odchyľuje od teórie. Na to sa však v procese presvedčovania o potrebe ekologického prístupu nenašiel čas. Riešili sa naliehavé a aktuálne problémy.

Podklady, ktoré sa pri LANDEP-e používajú, sa aktualizujú na úrovni rozvoja vied. Táto skutočnosť sa v metodike zdôrazňuje pri procese doplňovania a overovania údajov. Je to spojené s rozvojom aplikovaných smerov tých vedných disciplín, ktoré dávajú alebo môžu dávať vstupné analytické a najmä interpretované údaje. Špecialisti, pracujúci v tíme na ekologickom plánovaní krajiny, sú neustále nabaďaní, aby sa usilovali o vnášanie a aplikáciu najnovších poznatkov zo svojej vednej disciplíny do krajinnoekologickej problematiky.

Vedec by mal mať relatívne jasnú predstavu o tom, čo je to veda. Umožní mu to pochopiť zmysel jeho vedeckej práce. Poznávanie krajiny si vyžaduje systémový prístup, pri

ktorom musí postupovať od riešenia jednoduchších systémov k zložitejším. Pretože krajina a príroda patria medzi najzložitejšie systémy našej planéty.

Literatúra

- Forman, R. T. T., Godron, M.: Landscape Ecology. New York: J. Wiley and Sons, 1986, 620 p.
- Ružička, M., Mišovičová, R.: The General and Special Principles in Landscape Ecology. Ekológia (Bratislava), 2009, 28, 1, p. 1 – 6.
- Ružička, M., Ružičková, H.: Druhotná štruktúra krajiny ako kritérium biologickej rovnováhy. Quaestiones geobiologicae, 1973, 12, s. 23 – 61.
- Ružičková, H., Ružička, M.: Štúdium druhotnej štruktúry krajiny na príklade modelového územia. Quaestiones geobiologicae, 1973, 12, s. 5 – 22.

Dr. h. c. prof. RNDr. Milan Ružička, DrSc., mruzicka@ukf.sk

Katedra ekológie a environmentalistiky Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, Tr. A. Hlinku 1, 949 74 Nitra

AKTUALITY

Deň Zeme pre deti

Kolektív pracovníkov Ústavu krajinnej ekológie SAV s deťmi z Materskej škôlky na Macharovej ulici v Bratislave (2013). Foto: Vladimír Hurta

Tak ako po minulé roky, aj v tomto roku sa pracovníci z Ústavu krajinnej ekológie SAV zapojili do Dňa Zeme a 23. apríla 2013 zorganizovali pre deti z Materskej škôlky na Macharovej ulici v Bratislave-Petržalke podujatie s názvom *Na prírode mi záleží*.

Sme presvedčení, že pozitívny vzťah ku krajine je potrebné rozvíjať už v ranom detstve. Pripravili sme náučný program, ktorého hlavnou témou bolo hrovou formou *spoznávanie krajiny*. Cieľom tohto podujatia bolo vysvetliť deťom, čo je krajina, aké zložky a prvky ju tvoria, aké väzby sú medzi nimi, ako ju treba s rozumom využívať, aby sme minimalizovali negatívne dopady činností človeka na jej kvalitu, ako separovať odpad, ako sa starať o vodu, pôdu a ovzdušie, aké dôležité je spozná-

vať zvieratká a rastliny a aký je ich význam v krajine. Pripravili sme šesť stanovišť, na ktorých o dôležitosť ochrany životného prostredia porozprávala M. Moyzeová, o vode B. Šatalová, o rastlinstve M. Babálová, o zvieratkách M. Vlachovičová, o ochrane prírody M. Polláková a o význame triedenia odpadu E. Adamčeková.

V programe sme využili viaceré formy a metódy práce s deťmi. Spojili sme vedomostné hry s manuálnymi zručnosťami detí. No predovšetkým sme ich zábavnou formou viedli k ochrane a tvorbe svojho bezprostredného životného prostredia. Cez hry a súťaže sme chceli prispieť k rozšíreniu poznania sveta okolo nás a k citlivému prístupu k prírode v našom okolí. Poukázali sme na to, že ak sa budeme vedieť vhodne správať k svojmu prostrediu, ku krajine, ktorá nás obklopuje, budeme vedieť chrániť aj krajinu Slovenska a ľahšie vnímať potrebu záchrany celej planéty Zem. Touto akciou sme chceli podporiť kladný vzťah detí ku krajine a k životnému prostrediu.

RNDr. Milena Moyzeová, PhD.,
milena.moyzeova@savba.sk

Ústav krajinnej ekológie SAV, Štefánikova 3, P. O. Box 254, 814 99 Bratislava

Hravou formou sa deti o prírode mnohému priučili. Foto: Milena Moyzeová

V dňoch 22. – 25. septembra 2013 sa v švajčiarskom Bergüne uskutočnila medzinárodná konferencia pod názvom *Faster, Higher, More? – Past, Present and Future Dynamics of Alpine and Arctic Flora under Climate Change* (Rýchlejšie, vyššie, viac? – Minulá, súčasná a budúca dynamika alpskej a arktickej flóry vplyvom klimatických zmien). Cieľom konferencie bola prezentácia výsledkov najvýznamnejších vedeckých projektov a programov zaoberajúcich sa alpskou a arktickou flórou a vegetáciou v kontexte minulých a súčasných klimatických zmien. Klimatické zmeny majú významný vplyv na al-

pínske a arktické biotopy, pričom výskum a monitoring týchto zmien prináša cenné informácie napomáhajúce pochopeniu a predpovedaniu klimatických zmien. Na konferencii sa zúčastnilo 86 vedcov a doktorandov z 23 krajín Európy, Ázie, Severnej a Južnej Ameriky.

Odborný program bol rozdelený na 4 základné sekcie, ktoré zastrešili témy reflektujúce najpodstatnejšie problémy týkajúce sa klimatických zmien v alpských a arktických ekosystémoch:

Rýchlejšie, vyššie, viac

- *Zmeny v rozšírení druhov, zložení spoločenstiev, charakteristiky rastlín* – tri nosné témy: Zhlukovanie v chlade – nové územia vhodné na rast alebo sťahovanie sa okraj? Vnímania odvodené z posledných výskumných pozorovaní alpskej diverzity vyšších rastlín, Vplyv klimatického otepľovania na alpské a arktické druhy rastlín;
- *Ovládače zmien* – nosná téma: Spôsobuje posun v rozšírení alpských a arktických druhov